

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 380/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. G., R. N. V., zastúpeného advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 5/2008 a jeho uznesením z 30. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2008 doručená sťažnosť J. G., R. N. V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. K., P., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 5/2008 a jeho uznesením z 30. apríla 2008.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 423/99 sa navrhovateľ v 1. rade domáhal voči odporcom v 1. až vo 4. rade spoločne a nerozdielne zaplata sumy 349 906 Sk z titulu náhrady škody a navrhovateľ v 2. rade sa domáhal voči odporcovi v 1. rade zaplata sumy 100 000 Sk. Sťažovateľ mal v predmetnom súdnom konaní postavenie odporcu vo 4. rade.

Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 423/1999-222 z 27. júna 2005 (ďalej len „rozsudok z 27. júna 2005“) okrem iného zamietol návrh smerujúci voči sťažovateľovi ako odporcovi vo 4. rade a o trovách konania vo vzťahu k sťažovateľovi rozhodol tak, že navrhovateľovi v 1. a 2. rade uložil povinnosť nahradiť trovy konania úspešnému sťažovateľovi v sume 9 016 Sk.

Proti rozsudku okresného súdu z 27. júna 2005 v časti výroku o povinnosti navrhovateľov v 1. a 2. rade zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 9 016 Sk podal sťažovateľ odvolanie, ktorý však po výzve okresného súdu nezaplatil súdny poplatok, a preto okresný súd konanie zastavil. Následne sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania o jeho odvolaní.

Proti rozsudku okresného súdu z 27. júna 2005 v časti výroku o povinnosti navrhovateľov v 1. a 2. rade zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 9 016 Sk podali odvolanie aj navrhovatelia v 1. a 2. rade.

Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 38/06-249 z 30. mája 2007 (ďalej len „uznesenie z 30. mája 2007“) potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bolo zastavené konanie o odvolaní sťažovateľa, na základe odvolania navrhovateľov v 1. a 2. rade potvrdil rozsudok okresného súdu z 27. júna 2005 v časti napadnutého výroku o trovách konania vo vzťahu navrhovateľov v 1. a 2. rade a sťažovateľa a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Na základe dovolania sťažovateľa bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 250/2007 z 27. novembra 2007 zrušené uznesenie krajského súdu z 30. mája 2007 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Krajský súd po vrátení veci druhýkrát rozhodol uznesením č. k. 13 Co 5/2008-272 z 30. apríla 2008 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania o odvolaní sťažovateľa. Rozsudok okresného súdu z 27. júna 2005 v časti odvolaním sťažovateľa aj odvolaním navrhovateľov v 1. a 2. rade napadnutom výroku zmenil tak, že navrhovateľovi v 1. rade uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy prvostupňového konania v sume 21 882,50 Sk, a o trovách konania vo vzťahu navrhovateľa v 2. rade a sťažovateľa rozhodol tak, že žiadnemu z nich nepriznal náhradu trov. Zároveň navrhovateľovi v 1. rade uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 19 739 Sk.

Sťažovateľ videl porušenie ním označených základných a iných práv (čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu v tom, že krajský súd vychádzal z rozličnej hodnoty predmetu konania pri rozhodovaní o trovách konania pred okresným súdom a pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania, a v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, k čomu uviedol:

„Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu týkajúce sa náhrady trov konania tomu istému účastníkovi v tej istej veci rôzne (I. stupňového konania z inej ceny predmetu konania 34.996,- Sk a odvolacieho konania z ceny 349.906,- Sk) je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho konania obsiahnutom v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a princípom rovnosti a zákazom diskriminácie, ktorý

vyplýva z čl. 47 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 Ústavy SR...

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania bolo povinnosťou krajského súdu ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na námietky sťažovateľa uvedené v jeho odvolaní proti výroku súdu I. stupňa o náhrade trov konania, naviac odôvodnenie uznesenia krajského súdu je nedostatočné, nepresvedčivé a rozporuplné, ako aj nepreskúmateľné, čo má za následok, že sa reálne nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Podľa sťažovateľa postupom krajského súdu v odvolacom konaní bolo porušené aj jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, k čomu sťažovateľ uviedol:

„Od podania odvolania sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu v Prešove do výroku o náhrade trov konania (odvolanie podané 23. 9. 2005) do opätovného a opäť nezákonného rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní do výroku o náhrade trov konania (uznesenie z 30. 4. 2008, ktoré bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 30. 7. 2008) uplynula doba skoro troch rokov, čo je potrebné považovať za prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

1. Základné právo J. G. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove z 30. 4. 2008 v konaní vedenom pod sp. zn.: 13Co 5/2008-272 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 13Co 5/2008-272 z 30. 4. 2008 v časti, ktorým mení rozsudok súdu I. stupňa vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcov v 1. a 2. rade a žalovaného v 4. rade tak, že žalobca v 1. rade je povinný nahradiť žalovanému v 4. rade trovy konania vo výške 21.882,50 Sk na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia, a účastníkom vo vzťahu žalobcu v 2. rade

a žalovaného v 4. rade trovy konania nepriznáva; a v časti, ktorým zaviazal žalobcu v 1. rade nahradiť žalovanému v 4. rade trovy odvolacieho konania na účet jeho právneho zástupcu vo výške 19.739,- Sk do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

3. J. G. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30.000,- Sk (slovom: tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. G. na účet jeho právnej zástupkyne advokátke JUDr. D. K., P... vo výške 7.940,- Sk do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 55/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či existujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažnosť smeruje proti uzneseniu krajského súdu v časti výroku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu z 27. júna 2005 v časti jeho odvolaním napadnutého výroku o trovách konania (vo vzťahu medzi navrhovateľom v 1. a 2. rade a sťažovateľom) tak, že navrhovateľovi v 1. rade uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy prvostupňového konania v sume 21 882,50 Sk a navrhovateľovi v 2. rade a sťažovateľovi vzájomne nárok na náhradu trov konania nepriznal. Sťažnosť smeruje aj proti výroku uznesenia krajského súdu o povinnosti navrhovateľa v 1. rade nahradiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania.

Sťažovateľ v dôvodoch svojej sťažnosti namietal porušenie ním označených základných a iných práv (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy

a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu z dôvodu nesprávneho rozhodnutia o trovách prvostupňového a odvolacieho konania, keď krajský súd pri rozhodovaní vychádzal podľa sťažovateľa z inej hodnoty predmetu konania. Ďalší nedostatok uznesenia krajského súdu videl sťažovateľ v nedostatočnom odôvodnení tohto rozhodnutia.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu uvádza, že tento postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a jeho rozhodnutie nie je podľa názoru ústavného súdu arbitrárne.

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, správne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným

článkom ústavy. Nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto uznesenie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Je potrebné uviesť, že krajský súd svoj právny záver náležite a kompaktné odôvodnil a sťažovateľom uvedená argumentácia v jeho sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o absencii odôvodnenia alebo o neospravedlňiteľnosti a neudržateľnosti tohto odôvodnenia z ústavného hľadiska.

Podľa § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 240/1990Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci účinnej do 31. marca 2002 je sadzba tarifnej odmeny z hodnoty veci 349 906 Sk za jeden úkon právnej pomoci 2 450 Sk.

Podľa § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb účinnej od 1. apríla 2002 do 31. decembra 2004 je sadzba tarifnej odmeny z hodnoty veci 349 906 Sk za jeden úkon právnej pomoci 8 149 Sk.

Podľa § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb účinnej od 1. januára 2005 je sadzba tarifnej odmeny z hodnoty veci 349 906 Sk za jeden úkon právnej pomoci 8 150 Sk.

Z už uvedeného je zrejmé, že krajský súd vo svojom uznesení vychádzal z hodnoty veci 349 906 Sk pri vyčíslení trov právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní. Preto neobstojí námietka sťažovateľa, že jeho trovy prvostupňového konania boli vyčíslené krajským súdom len z hodnoty veci 34 996 Sk, a nie z hodnoty 349 906 Sk ako trovy odvolacieho konania. Je pravdou, že v odôvodnení uznesenia krajského súdu sa uvádza, že pri ustálení trov právneho zastúpenia sťažovateľa v prvostupňovom konaní krajský súd vychádzal z hodnoty veci 34 996 Sk, ale

z tam uvedenej hodnoty tarifnej odmeny za jeden úkon právnej pomoci je zrejmé, že v skutočnosti vychádzal z hodnoty veci 349 906 Sk a označenia hodnoty veci nesprávnou sumou je len zrejmou chybou v písaní pri vyhotovení odôvodnenia. Takéto pochybenie krajského súdu pri vyhotovení odôvodnenia svojho uznesenia, ktoré je bez akéhokoľvek vplyvu na správnosť ostatnej časti odôvodnenia a samotnú výrokovú časť uznesenia, nedosahuje ústavnoprávny rozmer a nemôže byť v príčinnej súvislosti s porušením označených základných a iných práv sťažovateľa.

Pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov konania žiadnemu z účastníkov vo vzťahu medzi navrhovateľom v 2. rade a sťažovateľom, napriek tomu, že sťažnosť smeruje aj proti tomuto výroku uznesenia krajského súdu, sťažovateľ neuviedol žiadne argumenty, v ktorých vidí nesprávnosť tohto výroku. Preto ústavný súd len poukazuje na to, že ani v tejto časti nie je možné vidieť žiadne pochybenie krajského súdu pri jeho rozhodovaní, pretože návrh navrhovateľa v 2. rade nesmeroval voči sťažovateľovi, a preto nie je možné v ich vzájomnom vzťahu pripustiť vznik nároku na náhradu trov konania.

Keďže s ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nemá žiadnu vecnú súvislosť s tvrdeným porušením označených práv sťažovateľa, odmietol jeho sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom krajského súdu v odvolacom konaní (čl. 48 ods. 2 ústavy).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade

okresným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že v čase podania sťažnosti na poštovú prepravu a jej doručenia ústavnému súdu už nebolo vedené konanie krajským súdom, pretože bolo právoplatne ukončené uznesením proti ktorému smeruje aj sťažnosť sťažovateľa. Na základe toho v tomto čase nemohlo dochádzať objektívne k priet'ahom v predmetnom konaní zo strany krajského súdu.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2008